

Zieleń Wokół Nas Sp. z o.o.

ul. Śnieżna 32a
54-043 Wrocław
NIP 894-304-30-27
REGON 022028406
KRS 0000442725
tel. 601 249 318

Wrocław, 28 stycznia 2025 r.

Operat dendrologiczny dla inwestycji:

Przebudowa układu drogowego ul. Mościckiego na potrzeby obsługi komunikacyjnej zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej z usługami w parterze, garażem podziemnym, zagospodarowaniem terenu, niezbędną infrastrukturą techniczną i przyłączeniem do sieci miejskich na terenie działki nr 5/5, AM-17, obręb Brochów oraz zagospodarowania skweru zieleni.

Podstawa opracowania:	Zarządzenia nr 1217/19 Prezydenta Wrocławia z dnia 28 czerwca 2019 roku w sprawie ochrony drzew i rozwoju terenów zieleni Wrocławia. Ustawa o ochronie przyrody z dnia 16 kwietnia 2004 roku. Ustawa prawo ochrony środowiska z dnia 27 kwietnia 2001 roku.
Teren opracowania:	- działka drogowa nr 6, AM-17, obręb Brochów - działka nr 5/7, AM-17, obręb Brochów - działka nr 5/6, AM-17, obręb Brochów
Inwestor:	TBS Wrocław sp. z o.o. ul. Przybyszewskiego 102/104 51-148 Wrocław
Jednostka projektowa:	Zieleń Wokół Nas sp. z o.o. ul. Śnieżna 32A 54-043 Wrocław
Zakres opracowania:	Operat dendrologiczny z projektem gospodarki drzewostanem
Identyfikator opracowania:	TBS.2022/4

Autor opracowania:

Aleksander Lorenz
Arborysta, Dendrolog, Certyfikowany Inspektor Drzew
Inspektor nadzoru dendrologicznego w procesie inwestycyjnym

Spis treści

1. Podstawa opracowania
2. Zakres opracowania
3. Metodyka pracy
4. Inwentaryzacja dendrologiczna
5. Gniazda ptasie
6. Analiza możliwości lokalizacji jak największej liczby nasadzeń wyrównujących, w jak najmniejszej odległości od miejsc usunięć drzew oraz projekt nasadzeń wyrównujących
7. Nasadzenia drzew i krzewów w zamian za usuwaną zieleń
8. Projekt ochrony i pielęgnacji drzew
9. Zalecenia ogólne dotyczące ochrony drzew

Załączniki

1. Tabela inwentaryzacyjna zgodna ze strukturą danych opisowych tabeli do SIP.
2. Mapa do celów projektowych z inwentaryzacją drzew i krzewów gdzie zostały wrysowane korony drzew i powierzchnie krzewów.
3. Mapa z projektem przebudowy układu drogowego ul. Pakistańskiej na potrzeby obsługi komunikacyjnej zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej z usługami w parterze, garażem podziemnym, zagospodarowaniem terenu, niezbędną infrastrukturą techniczną i przyłączeniem do sieci miejskich na terenie działki nr 5/5, AM-17, obręb Brochów oraz zagospodarowania skweru zieleni
4. Decyzja nr DOW-O-VI.7120.406.2024.KU z dnia 19 czerwca 2024 roku wydana przez Marszałka Województwa Dolnośląskiego i ustalająca nasadzenia kompensacyjne za usuwane pozycje.
5. Przekroje konstrukcyjne chodników przy drzewach o numerach inwentaryzacyjnych TBS.2022/4.66, TBS.2022/4.67, TBS.2022/4.68.

1. Podstawa opracowania

Podstawą niniejszego opracowania jest zlecenie, przez Towarzystwo Budownictwa Społecznego Wrocław sp. z o.o. wykonania operatu dendrologicznego sporządzanego zgodnie z zarządzeniem nr 1217/19 Prezydenta Wrocławia z dnia 28 czerwca 2019 roku w sprawie ochrony

drzew i rozwoju terenów zieleni Wrocławia. Operat dendrologiczny ma na celu inwentaryzację drzew i krzewów rosnących na terenie opracowania oraz na działkach sąsiednich, na które planowana inwestycja może potencjalnie oddziaływać, wraz ze wskazaniem szczególnie wartościowych okazów oraz wyznaczeniem kolizji istniejących drzew i krzewów z projektowanym zagospodarowaniem terenu.

2. Zakres opracowania

Wyprzedzający operat dendrologiczny sporządzany zgodnie z § 2 ust. 2 pkt 2 – zarządzenia nr 1217/19 Prezydenta Wrocławia z dnia 28 czerwca 2019 roku w sprawie ochrony drzew i rozwoju terenów zieleni Wrocławia, opracowany dla całego obszaru inwestycji z przebudowanymi układami drogowymi był podstawą do opracowania niniejszego operatu dendrologicznego, który szczegółowo obejmuje drzewa i krzewy na terenie pasa drogowego ulicy Mościckiego oraz rosnące na sąsiednich działkach, na które oddziałują inwestycja.

Są to działki o numerach inwentaryzacyjnych:

- działka drogowa nr **6**, AM-17, obręb Brochów (ul. Mościckiego)
- działka drogowa nr **5/7**, AM-17, obręb Brochów
- działka nr **5/6**, AM-17, obręb Brochów

Na wyżej wymienionym terenie zinwentaryzowano 28 pozycji (wymienionych w tabeli nr 1) w tym 8 pozycji to krzewy. Podczas aktualizacji inwentaryzacji w styczniu 2025 roku stwierdzono usunięcie przez zarządcę drogi drzewa o numerze TBS.2022/4.20.

Tabela nr 1. Ilości i numery inwentaryzacyjne drzew i krzewów rosnących na terenie opracowania z podziałem na działki geodezyjne, na których rosną.

Numer geodezyjny działki	Identyfikator drzewa	Ilość drzew	Identyfikator krzewu	Ilość krzewów
5/5, AM-17, obręb Brochów	---	0	TBS.2022/4.73*	1**
5/6, AM-17, obręb Brochów	TBS.2022/4.58 TBS.2022/4.61 TBS.2022/4.62	3		0
5/7, AM-17, obręb Brochów	TBS.2022/4.72	1	TBS.2022/4.73*	1**

6, AM-17, obręb Brochów	TBS.2022/4.15	16***	TBS.2022/4.73* TBS.2022/4.74 TBS.2022/4.75 TBS.2022/4.76 TBS.2022/4.77 TBS.2022/4.78 TBS.2022/4.79 TBS.2022/4.80	8**
	TBS.2022/4.16			
	TBS.2022/4.17			
	TBS.2022/4.18			
	TBS.2022/4.19			
	TBS.2022/4.20***			
	TBS.2022/4.21			
	TBS.2022/4.22			
	TBS.2022/4.23			
	TBS.2022/4.24			
	TBS.2022/4.66			
	TBS.2022/4.67			
	TBS.2022/4.68			
	TBS.2022/4.69			
	TBS.2022/4.70			
	TBS.2022/4.71			

Uwagi:

* - krzew obejmujący swoją powierzchnią teren 3 działek geodezyjnych

** - ilość obejmuje krzew, który rośnie również na dwóch sąsiednich działkach

*** - drzewo usunięte przed zarządcę drogi, co zostało stwierdzone w styczniu 2025 roku.

****- ilość obejmuje drzewo nr TBS.2022/4.20 usunięte przez zarządcę drogi

3. Metodyka pracy

Badania terenowe przeprowadzano w marcu 2022 roku, ostatnia aktualizacja danych nastąpiła w styczniu 2025 roku. Ostatnia aktualizacja danych zgłaszanych do SIP-u nie obejmowała opisu drzew i krzewów przewidzianych do usunięcia, na które zostały już wydane decyzje zezwalające na usunięcie, co zostało wcześniej zgłoszone do SIP-u. Określenie gatunków drzew i krzewów dokonano w oparciu o fachową literaturę dendrologiczną. Drzewa i krzewy zostały zmierzone i naniesione na mapę do celów projektowych przez geodetę przy asyście dendrologa. Na mapie wyznaczono rzuty koron i Strefy Ochrony Drzew i obszarów krzewów.

Zastosowano następujące metody oceny i pomiaru drzew i krzewów:

a. Pomiar podstawowych parametrów drzewa zgodnie ze standardami inspekcji i diagnostyki drzew.

Pomiar obwodu pnia wykonano taśmą mierniczą na wysokości 5 cm oraz 130 cm z dokładnością do 1 cm.

Wysokość drzewa zmierzono wysokościomierzem optycznym SUUNTO PM-5/1520 i taśmą mierniczą.

Odległości, długości zmierzono dalmierzem laserowym HILTI PD32 i taśmą mierniczą.

Pomiar obrysu powierzchni krzewów wykonano geodezyjnie.

b. Ocenę wizualną stanu zdrowotnego.

Ocena uwzględniała cechy drzewa określające jego stan fitosanitarny i mogące wpływać na statykę: rozmiary, położenie, cechy budowy lub symptomy chorób wymienione w kolumnach tabeli zgodnej ze strukturą danych opisowych tabeli do SIP, wersja tabeli 14.01.2025r.

Stan korzeni oraz ubytki wgłębne badano metalową sondą arborystyczną, a stan pnia młotkiem diagnostycznym. Sprawdzono również drzewa i krzewy pod kątem zasiedlenia ich przez gatunki chronione.

Dla pozycji przewidzianych do pozostawienia wydano zalecenia dotyczące dalszych działań pielęgnacyjnych. Na podstawie stanu fitosanitarnego drzew i krzewów oraz kolizji istniejącej zieleni z projektem zagospodarowania terenu wyznaczono drzewa do usunięcia. Na drzewa wymagające uzyskania pozwolenia administracyjnego na usunięcie, uzyskano stosowną decyzję.

4. Inwentaryzacja dendrologiczna

Została opracowana zgodnie z załącznikiem nr 1 do zarządzenia nr 1217/19 Prezydenta Wrocławia z dnia 28 czerwca 2019 roku i obejmuje projekt gospodarki i projekt ochrony drzew na placu budowy.

Inwentaryzacja dendrologiczna została zgłoszona do Systemu Informacji Przestrzennej Wrocławia i dla zadania "Inwentaryzacja dendrologiczna drzew i krzewów na nieruchomościach oznaczonych geodezyjnie, jako: działki nr 5/1, 5/2, AM-17, obręb Brochów – zielony skwer, działka nr 5/5, AM-17, obręb Brochów - teren planowanej zabudowy wielorodzinnej, działki drogowe: nr 5/4 (cała działka), nr 3 (ul. Pakistańska - zakres do przeciwległych granic drogi przyległej do działek nr 5/4 i 5/5), nr 10 (ul. Wietnamska - zakres do przeciwległych granic drogi przyległej do działek nr 5/3 i 5/5), nr 5/3 (cała działka), nr 1 (ul. Semaforowa - zakres do przeciwległych granic drogi przyległej do działek nr 5/1, 5/2, 5/4), nr 6 (ul. Mościckiego - zakres do przeciwległych granic drogi przyległej do działek nr 5/1, 5/3), AM-17, obręb Brochów" uzyskano ID: **TBS.2022/4**.

Ponieważ w trakcie prac projektowych pasów drogowych zaszła konieczność zaprojektowania przejścia dla pieszych u zbiegu ulic Pakistańskiej i Wietnamskiej zakres aktualnego operatu dendrologicznego rozszerzono o nowo posadzoną zielen na skwerze zielonym to jest na działce nr 11, AM-17, obręb Brochów w obrębie projektowanego przejścia dla pieszych.

Wyniki inwentaryzacji z gospodarką drzewostanem zostały przedstawione:

- w tabeli zgodnej ze strukturą danych opisowych tabeli do SIP, wersja tabeli 14.01.2025r (załącznik nr 1).
- na mapie zasadniczej do celów projektowych w skali 1:500 (załącznik nr 2)
- na mapie z projektem przebudowy układu drogowego ul. Pakistańskiej na potrzeby obsługi komunikacyjnej zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej z usługami w parterze, garażem podziemnym, zagospodarowaniem terenu, niezbędną infrastrukturą techniczną i przyłączeniem do sieci miejskich na terenie działki nr 5/5, AM-17, obręb Brochów oraz zagospodarowania skweru zieleni (załącznik nr 3).

Na mapie do celów projektowych naniesiono drzewa i krzewy oraz wrysowano ich korony. Dla drzew i krzewów przewidzianych do zachowania w terenie, na które wpływ będzie miała planowana inwestycja wyznaczono strefy ochrony drzew (SOD). Przy wyznaczaniu stref ochronnych uwzględniono wszystkie drzewa, których korony zasięgiem rzutu korony + 1 metr nachodzą na teren inwestycji wraz z jej pasem technologicznym.

Wzdłuż ulicy Mościckiego (działka nr 6, AM-17, obręb Brochów) i działki nr 5/7 (wcześniej oznaczonej w katastrze jako działka geodezyjna nr 5/1) znajduje się nieregularny pas nasadzeń szpalerowych siedmiu drzew z gatunków: klon pospolity, jesion pensylwański, klon jesionolistny, kasztanowiec biały, bez czarny o numerach inwentaryzacyjnych TBS.2022/4.66, TBS.2022/4.67, TBS.2022/4.68, TBS.2022/4.69, TBS.2022/4.70, TBS.2022/4.71, TBS.2022/4.72.

Ponieważ korony części tych drzew przewieszają się nad obowiązującą linią zabudowy działki nr 5/5 i wchodzą w kolizję z projektowaną elewacją budynku oraz niezbędna infrastruktura i przyłączami, uzyskano decyzje nr DOW-O-VI.7120.406.2024.KU z dnia 19 czerwca 2024 roku wydaną przez Marszałka Województwa Dolnośląskiego zezwalającą na usunięciu drzew o numerach inwentaryzacyjnych: TBS.2022/4.69, TBS.2022/4.70, TBS.2022/4.71, TBS.2022/4.72 (tabela nr 2).

Tabela nr 2. Zestawienie drzew do usunięcia na podstawie decyzji Marszałka Województwa Dolnośląskiego.

Numer geodezyjny działki	Gatunek drzewa	Identyfikator drzewa w ramach opracowania TBS.2022/4	Obowiązek wykonania nasadzeń ustalony decyzją
6, AM-17, obręb Brochów	Jesion pensylwański	TBS.2022/4.69	TAK
	Klon zwyczajny	TBS.2022/4.70	TAK
	Kasztanowiec biały	TBS.2022/4.71	TAK
5/7, AM-17, obręb Brochów*	Bez czarny	TBS.2022/4.72	TAK

Uwagi:

* - wcześniejsze oznaczenie działki w katastrze 5/1, AM-17, obręb Brochów

W pasie powyżej wymienionych drzew znajduje się również krzew dzikiej róży o numerze TBS.2022/4.73 rosnący na terenie 3 działek geodezyjnych (6, 5/7, 5/5, AM-17, obręb Brochów) ma łączną powierzchnię 22.95 m², co w świetle art. 83f ust. 1 pkt 1 ustawy o ochronie przyrody wobec powierzchni mniejszej niż 25 m² nie wymaga decyzji na usunięcie. Powyższe ustalenie zostało potwierdzone w decyzji nr DOW-O-VI.7120.406.2024.KU, gdy właściciel działki 5/5 na podstawie na podstawie posiadanej zgody właścicieli działek 6 i 5/1 (obecne oznaczenie działki w katastrze 5/7) wystąpił do Marszałka Województwa Dolnośląskiego o usunięcie powierzchni krzewu rosnącego w pasie drogowym. Ponieważ za tą pozycje nie zostały wyznaczone nasadzenia należy wykonać nasadzenia wyrównawcze z krzewów o powierzchni równej usuwanym krzewom, co wynika z zarządzenia nr 1217/19 Prezydenta Wrocławia z dnia 28 czerwca 2019 roku.

Po stronie wschodniej ulicy Mościckiego znajdują się liniowe nasadzenie starych drzew z gatunku lipa drobnolistna i robinia akacjowa, uzupełniane nowymi drzewami z gatunku lipa drobnolistna oraz jedno drzewo owocowe, są to drzewa o numerach inwentaryzacyjnych: TBS.2022/4.15, TBS.2022/4.16, TBS.2022/4.17, TBS.2022/4.18, TBS.2022/4.19, TBS.2022/4.21, TBS.2022/4.22, TBS.2022/4.23, TBS.2022/4.24. W wyprzedzającym operacie dendrologicznym z marca 2022 roku opisano dwa drzewa owocowe, jednak podczas aktualizacji opracowania dendrologicznego w styczniu 2025 roku stwierdzono usunięcie drzewa o numerze TBS.2022/4.20 przez zarządcę drogi.

Po wschodniej stronie pasa drogowego ulicy Mościckiego przed budynkami mieszkalnymi o numerach 38, 39, 40 znajdują się krzewy w formie strzyżonych żywopłotów o numerach inwentaryzacyjnych TBS.2022/4.74, TBS.2022/4.75, TBS.2022/4.76, TBS.2022/4.77, TBS.2022/4.78 lub w kształcie soliterowych formowanych krzewów: TBS.2022/4.79, TBS.2022/4.80.

Na terenie geodezyjnego wydzielenia działki o numerze 5/6, AM-17, obręb Brochów z dawnej działki nr 5/1 rosną trzy drzewa z gatunków lipa drobnolistna i jesion wyniosły o numerach inwentaryzacyjnych TBS.2022/4.58, TBS.2022/4.61, TBS.2022/4.62, które stanowią kontynuację nasadzeń na pobliskim skwerze zielonym o numerze geodezyjnym 5/2.

5. Gniazda ptasie

W trakcie prowadzonej inwentaryzacji dendrologicznej na opisywanych drzewach i krzewach nie zaobserwowano gniazd ptasich.

W przypadku późniejszego zasiedlenia drzew lub krzewów przez ptaki należy bezwzględnie w pobliżu wyżej wymienionych drzew przestrzegać Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 16 grudnia 2016 r. w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt (Dz. U. z 2016 roku poz. 2183), które wprowadza zakaz m.in. niszczenia siedlisk i ostoi, gniazd, jak i zakaz fotografowania, filmowania lub obserwacji mogących powodować płoszenie lub niepokojenie ptaków.

6. Analiza możliwości lokalizacji jak największej liczby nasadzeń wyrównujących, w jak najmniejszej odległości od miejsc usunięcia drzew oraz projekt nasadzeń wyrównujących

Ponieważ Zarządzenie nr 1217/19 Prezydenta Wrocławia stanowi, że jeżeli nie ma możliwości zachowania drzew, należy wyrównać stratę poprzez dokonanie nasadzeń wyrównujących w stosunku do tych drzew lub dla których decyzja administracyjna nie ustaliła obowiązku wykonania nasadzeń zastępczych lub kompensacyjnych lub gdy decyzja na ich wycinkę nie była wymagana. Obowiązek wyrównania straty nie dotyczy drzew, dla których pomimo wykonania wyprzedzająco projektu nasadzeń kompensacyjnych, zastępczych lub wyrównujących naliczono opłatę w oparciu o przepisy ustawy z 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody, to przeprowadzono analizę uzyskanej decyzji zezwalającej na usunięcie drzew o numerach inwentaryzacyjnych: TBS.2022/4.69, TBS.2022/4.70, TBS.2022/4.71, TBS.2022/4.72.

Ze względu na to, że decyzja ustaliła obowiązek wykonania nasadzeń zastępczych na działkach geodezyjnych należących do TBS Wrocław nie ma konieczności dokonania nasadzeń wyrównujących w stosunku do drzew usuwanych.

Wobec powyższego bezzasadne stało się opracowanie projektu nasadzeń wyrównujących, o którym mowa w § 3, ust. 7 zarządzenia nr 1217/19 Prezydenta Wrocławia.

W związku z koniecznością usunięcia krzewu dzikiej róży o numerze TBS.2022/4.73 o powierzchni 22.95 m², co w świetle art. 83f ust. 1 pkt 1 ustawy o ochronie przyrody wobec powierzchni mniejszej niż 25 m² nie wymaga decyzji na usunięcie należy wykonać nasadzenia wyrównawcze z krzewów o powierzchni równej usuwanym krzewom, co wynika z zarządzenia nr 1217/19 Prezydenta Wrocławia z dnia 28 czerwca 2019 roku. Warunek ten został uwzględniony w projekcie nasadzeń krzewów w pasie drogowym ulicy Mościckiego. Projekt nasadzeń krzewów w

pasie drogowym ulicy Mościckiego został przedstawiony do Zarządu Zieleni Miejskiej do zaopiniowania.

7. Nasadzenia drzew i krzewów w zamian za usuwaną zielen

Decyzja nr DOW-O-VI.7120.406.2024.KU z dnia 19 czerwca 2024 roku wydaną przez Marszałka Województwa Dolnośląskiego przewiduje w zamian za usuwaną zielen dokonać:

- **nasadzenia zastępcze:** wynikające z ustawy o ochronie przyrody z dnia 16 kwietnia 2004 (Dz.U. z 2021, poz. 1098) - z naliczaniem opłat za usunięcie drzew, za pozycje o numerach inwentaryzacyjnych: TBS.2022/4.69, TBS.2022/4.70, TBS.2022/4.71, TBS.2022/4.72

Wobec określenia w wyżej wymienionej decyzji nasadzeń zastępczych za wszystkie usuwane drzewa w pasie drogowym ulicy Mościckiego nie ma konieczności wykonania **nasadzeń wyrównujących** za usuwane drzewa wynikających z Zarządzenia nr 1217/19 z dnia 28 czerwca 2019 w sprawie ochrony drzew i rozwoju terenów zieleni Wrocławia.

W związku z koniecznością usunięcia krzewu dzikiej róży o numerze TBS.2022/4.73 o powierzchni 22.95 m², co w świetle art. 83f ust. 1 pkt 1 ustawy o ochronie przyrody wobec powierzchni mniejszej niż 25 m² nie wymaga decyzji na usunięcie należy wykonać nasadzenia wyrównawcze z krzewów o powierzchni równej usuwanym krzewom, co wynika z zarządzenia nr 1217/19 Prezydenta Wrocławia z dnia 28 czerwca 2019 roku. Warunek ten został uwzględniony w projekcie nasadzeń krzewów w pasie drogowym ulicy Mościckiego.

Wykonanie nasadzeń zastępczych za usuwane drzewa należy przeprowadzić zgodnie z zapisami decyzji nr DOW-Z-I.7120.853.2022.KU i dodatkowo przekazać dane o nich wraz z odnoszącymi się do nich informacjami, w sposób umożliwiający bezpośrednie wprowadzenie do Systemu Informacji Przestrzennej Wrocławia przez uzupełnienie tabeli <https://zgm.wroc.pl/wp-content/uploads/2025/01/Struktura-danych-opisowych-tabela-do-SIP.xls> wysyłanej na adres sip@zgm.wroc.pl.

Wykonanie nasadzeń wyrównujących za usuwane krzewy należy przeprowadzić zgodnie z projektem nasadzeń w pasie drogowym ulicy Mościckiego i dodatkowo przekazać dane o nich wraz z odnoszącymi się do nich informacjami, w sposób umożliwiający bezpośrednie wprowadzenie do

Systemu Informacji Przestrzennej Wrocławia przez uzupełnienie tabeli <https://zsm.wroc.pl/wp-content/uploads/2025/01/Struktura-danych-opisowych-tabela-do-SIP.xls> wysyłanej na adres sip@zsm.wroc.pl.

8. Projekt ochrony i pielęgnacji drzew

Na obszarze objętym niniejszym opracowaniem do zabezpieczenia w terenie na czas budowy przewiduje się pozycje o numerach inwentaryzacyjnych:

- drzewa TBS.2022/4.16, TBS.2022/4.17, TBS.2022/4.18, TBS.2022/4.19, TBS.2022/4.58, TBS.2022/4.61, TBS.2022/4.62, TBS.2022/4.66, TBS.2022/4.67, TBS.2022/4.68.

Ponieważ w trakcie prowadzenia prac budowlanych może ulec zmianie ich obszar, to może okazać się konieczne zabezpieczenie kolejnych pozycji o czym na bieżąco będzie decydować Inspektor Nadzoru Dendrologicznego.

Powyższe drzewa należy starannie zabezpieczyć zgodnie z wytycznymi z kart do standardów ochrony drzew w inwestycjach Wrocławia (http://www.zsm.wroc.pl/userdata/karty_informacyjne/163713231876.pdf) z przestrzeganiem wytyczonych na mapie SOD. Zabezpieczenia drzew przeprowadzać przy nadzorze Inspektora Nadzoru Dendrologicznego, według wytycznych z wyżej wskazanych kart, unikając zagęszczenia gleby w sąsiedztwie drzew, zabezpieczając system korzeniowy, zabezpieczając pnie, korony drzew i składując materiały budowlane oraz lokalizując obiekty tymczasowe jak baraki, toalety poza sąsiedztwem drzew.

Drzewa i krzewy na terenie opracowania są w zróżnicowanym stanie fitosanitarnym i przed przystąpieniem do prac budowlanych należy przeprowadzić pielęgnację następujących pozycji:

TBS.2022/4.15 – usunąć posusz i jemiółę z korony drzewa

TBS.2022/4.19 – usunąć posusz z korony drzewa

TBS.2022/4.21 - usunąć przywiązaną do przewodnika tyczkę bambusową

TBS.2022/4.24 - usunąć posusz, zawieszone wyłamane gałęzie i jemiółę z korony drzewa

TBS.2022/4.61 – usunąć z pnia drzewa przybite na nim tabliczki wodociągowe, przenosząc je w inne miejsce w uzgodnieniu z kierownikiem budowy

TBS.2022/4.62 – usunąć z pnia ciała obce - wkręty

TBS.2022/4.66 – usunąć martwy konar i gałęzie oraz jemiolę

Na pozostałych drzewach i krzewach nie przewiduje się przeprowadzenia zabiegów pielęgnacyjnych, jednakże ze względu na zmieniający się w czasie stan fitosanitarny drzew nie wyklucza się konieczności przeprowadzenia w późniejszym okresie zabiegów pielęgnacyjnych o czym zadecyduje Inspektor Nadzoru Dendrologicznego powołany na czas budowy.

Zabiegi pielęgnacyjne zlecić firmie z doświadczeniem i wykwalifikowanym personelem – arborysta. Zabiegi wykonać w okresie zgodnym ze sztuką ogrodniczą i po uprzednim sprawdzeniu braku zasiedlenia koron drzew przez ptaki, jeśli prace będą się odbywać w okresie lęgowym ptaków. Prace pielęgnacyjne przeprowadzić zgodnie ze sztuką ogrodniczą oraz standardem cięcia i pielęgnacji drzew <https://fer.org.pl/wp-content/uploads/2021/09/SCiPD.pdf> w niezbędnym zakresie unikając zbyt dużej ingerencji w korony drzew i krzewów. Przez cały okres budowy należy prowadzić sezonową pielęgnację drzew i krzewów ze szczególnym uwzględnieniem podlewania zgodnie z wytycznymi Inspektora Nadzoru Dendrologicznego.

Szczególną uwagę przy prowadzeniu prac budowlanych należy zachować przy drzewach o numerach inwentaryzacyjnych: TBS.2022/4.66, TBS.2022/4.67, TBS.2022/4.68. Ze względu na lokalizację chodników w strefach SOD powyższych drzew należy prace wykonać według przekrojów konstrukcyjnych (załącznik nr 5) opracowanych przez architekta, który przewidział specjalistyczne rozwiązania projektowe zapewniające korzystne warunki siedliskowe dla drzew. Ponieważ w otoczeniu powyższych drzew, będzie odbywała się przebudowa istniejącego chodnika i budowa nowego to prace w strefach SOD należy przeprowadzić ręcznie i z użyciem sprężonego powietrza do wydmuchiwania gruntu. Rozbiórkę istniejącej nawierzchni warunkowo dopuszcza się jedynie za pomocą lekkiego sprzętu mechanicznego. W przypadku odkrycia korzeni drzew należy je zabezpieczyć zgodnie z wytycznymi Inspektora Nadzoru Dendrologicznego. W przypadku odkrycia płytko korzeniących się korzeni uniemożliwiających wykonanie zaprojektowanego chodnika, korzenie należy zabezpieczyć przed przesychnianiem i zgłosić ten fakt inwestorowi, podejmując w tej sprawie dalsze decyzje przy udziale Inspektora Nadzoru Dendrologicznego.

Autor niniejszego opracowania w marcu 2022 roku i styczniu 2025 roku dokonał oględzin terenowych drzew o numerach TBS.2022/4.66, TBS.2022/4.67, TBS.2022/4.68 i porównując ustalenia poczynione w opracowaniu z marca 2022 roku z obecnymi ze stycznia 2025 roku stwierdza, że stan fitosanitarny drzewa o numerze inwentaryzacyjnym TBS.2022/4.66 uległ znacznemu pogorszeniu i

doszło do zawarcia 40% korony od strony ulicy Mościckiego, a od strony działki nr 5/2, gdzie będzie budowana nawierzchnia na kracie GCL ArborGrid widoczny jest płytko ukorzeniony korzeń szkieletowy z uszkodzoną wierzchnią warstwą w wyniku ruchu pieszego pod okapem drzewa. W przypadku drzewa o numerze TBS.2022/4.67 nie widać w koronie drzewa posuszu, ale przy odziomku drzewa znajdują się pozostałości po usuniętych wcześniej pniach z widocznym rozkładem drewna. Natomiast dla drzewa wielopniowego (10 odroślowych pni rozchylonych pod kątem na boki) o numerze inwentaryzacyjnym TBS.2022/4.68 już w operacie wyprzedzającym zawarto zalecenie rozważenia usunięcia drzewa, ponieważ są to odrosty z pnia po wyciętym drzewie gatunku klon jesionolistny, bez możliwości uformowania prawidłowej korony przy ciągu pieszym bez konieczności usunięcia części pni. Obecnie drzewo te ma niewielkie uszkodzenia kory na paru pniach.

Mając na uwadze powyższe ustalenia i decydując się na pozostawienie drzew, o numerach inwentaryzacyjnych TBS.2022/4.66, TBS.2022/4.67, TBS.2022/4.68, w terenie wykonując wokół nich specjalistyczne nawierzchnie należy te drzewa objąć pielęgnacją i monitoringiem w okresie 5 lat od zakończenia budowy by móc odpowiednio wcześniej reagować na ewentualne pogarszanie się ich stanu fitosanitarnego.

Jako miejsce składowania materiałów budowlanych i urobku z wykopów wskazuje się działkę inwestycyjną o numerze geodezyjnym 5/5, AM-17, obręb Brochów, na której nie ma drzew do zachowania. Składując materiały budowlane i urobek z wykopów należy przestrzegać wytycznych z kart standardów ochrony drzew.

Projekt drogowy nie przewiduje zmian poziomu gruntu w strefach SOD. W celu uniknięcia uszkodzenia drzew i krzewów należy przygotować plac budowy zaczynając w pierwszej kolejności od zabezpieczenia zieleni i wytyczenia dróg transportowych, lokalizowanych z dala od drzew/krzewów, by uniknąć zagęszczenia terenu w ich pobliżu. W opisywanym przypadku transport materiałów i ruch maszyn i pojazdów budowlanych należy prowadzić po działce nr 5/5 na której nie ma drzew do zachowania.

9. Zalecenia ogólne dotyczące ochrony drzew

1. Na każdym etapie inwestycji należy przestrzegać zarządzenia nr 1217/19 Prezydenta Wrocławia w sprawie ochrony drzew i rozwoju terenów zieleni Wrocławia z dnia 28 czerwca 2019 roku.

2. Bezwzględnie należy przestrzegać zapisów kart do standardów ochrony drzew w inwestycjach Wrocławia dostępnych na stronie Zarządu Zieleni Miejskiej http://www.zzm.wroc.pl/userdata/karty_informacyjne/163713231876.pdf
3. Na każdym etapie prac należy zapewnić nadzór dendrologiczny nad ochroną zieleni, w szczególności drzew.
4. Inspektor nadzoru dendrologicznego zobowiązany jest do wyznaczenia miejsc do umieszczenia tablic informacyjnych wydanych do kart informacyjnych do standardów ochrony drzew <https://zzm.wroc.pl/wp-content/uploads/2022/09/tablice.pdf>
5. Inspektor nadzoru dendrologicznego zapoznaje pracowników budowy z kartami informacyjnymi do standardów ochrony drzew w inwestycjach Wrocławia i sprawuje nadzór nad wykonywanymi pracami w obrębie zieleni istniejącej jak i nowo nasadzonej.
6. W przypadku konieczności przeprowadzenia prac wycinkowych w okresie od 1 marca do 15 października, prace należy prowadzić wyłącznie po uzgodnieniu ze specjalistą przyrodnikiem (np. ornitolog, chiropterolog).
7. Prace wycinkowe drzew/krzewów prowadzić pod nadzorem dendrologicznym dobierając sposób śinki drzew/krzewów tak by nie doprowadzić do uszkodzeń drzew i krzewów znajdujących się w pobliżu przewidzianych do zachowania.
8. Należy przestrzegać Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 16 grudnia 2016 r. w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt (Dz. U. z 2016 roku poz. 2183), które wprowadza zakaz m.in. niszczenia siedlisk i ostoi, gniazd, jak i zakaz fotografowania, filmowania lub obserwacji mogących powodować płoszenie lub niepokojenie gatunków chronionych zwierząt np. ptaków. Na terenie inwestycji i na drzewach w jej pobliżu znajdują się gniazda ptasie.